

Handläggarstöd

Massor och masshantering

Nikolaus Söderström - Version 1

Januari 2015

Innehåll

1. Inledning	
1.1 Bakgrund och syfte	2
2. Begrepp och verksamhetstyper	
2.1 Begreppen massor, masshantering och avfall	3
2.2 Undantag och gråzoner	4
2.3 Grundläggande principer och generella risker	4
3. Egenkontroll	5
4. Närliggande bestämmelser	
4.1 Anmälan för samråd	5
4.2 Strandskydd	5
4.3 Vattenverksamhet	5
4.4 Marklov	5
5. Påföljder	6
6. Tillsynsavgifter	6
7. Olika typer av masshantering	
7.1 Tillfällig lagring	6
7.2 Mellanlagring	7
7.3 Förbehandling, sortering och mekanisk bearbetning	8
7.4 Återvinning genom användning för anläggningsändamål	8
7.5 Uppläggning av muddermassor och inert avfall	9
7.6 Deponering	10
7.7 Annan återvinning och bortskaffning	10
8. Hjälpreda vid frågor om masshantering	11
9. Översiktligt flödesschema över masshantering	12

1. Inledning

1.1 Bakgrund och syfte

I samband med miljöskyddsgruppens nya arbetssätt har behovet av handläggarstöd för olika branscher, verksamheter och sakområden ökat. För frågor och ärenden som gäller massor och masshantering har det även sedan tidigare funnits ett sådant behov och därför har detta handläggarstöd nu tagits fram.

Syftet med handläggarstödet är att det i ett inledande skede ska kunna underlätta för handläggare att självständigt hantera frågor och ärenden som gäller massor och masshantering. Handläggarstödet innehåller och utformning är därför övergripande och orienterande till karaktären. Det beskriver grundläggande och centrala förutsättningar och principer inom området och tar upp de vanligt förekommande verksamhetstyperna. I de fall det finns så ges hänvisning till annat eller mer detaljerat stöd. Handläggarstödet är inte en instruktion för hur enskilda masshanteringsärenden ska handläggas och ger inte vägledning i bedömningsfrågor eller kravnivåer i enskilda fall. Sådant stöd får tas fram allteftersom behovet uppstår och kan i så fall kompletteras till detta material.

Handläggarstödet är i första hand framtaget för frågor och ärenden som berör massor av geologiskt ursprung så som morän, sten, grus, sand och lera och som uppkommer som ett överskott i olika typer av schakt- och anläggningsarbeten. Stödet är även aktuellt för olika typer av bundna material som uppkommer i samband med rivning av byggnader och anläggningar, exempelvis betong och tegel och liknande inerta material.

Förhoppningen med handläggarstödet är att det ska kunna skapa förutsättningar för en tydlig och likvärdig rådgivning och tillsyn inom området för masshantering. På så vis kan miljökontoret bidra till att underlätta för att massor återvinns i större utsträckning samtidigt som risken för spridning och exponering av föroreningar och farliga ämnen ska minska.

2. Begrepp och verksamhetstyper

2.1 Begreppen massor, masshantering och avfall

Massor och masshantering är inte några definierade begrepp i miljöbalken utan kan omfatta en mängd olika typer av material och hanteringar av sådant material. Gemensamt för begreppen är dock att överskottsmassor oftast utgör ett avfall och att hanteringen innebär någon form av definierad avfallshantering.

Vad som är avfall och vad som innebär hantering av avfall definieras i 15 kap. miljöbalken:

- *Med avfall avses alla föremål eller ämnen som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med.*

I avfallsförordningens bilagor framgår olika avfallstyper och vilka hanteringar som innebär återvinning eller bortskaflande.

I miljöprövningsförordningen (MPF) framgår vilka verksamhetstyper som innebär anmälnings- eller tillståndspliktig hantering av avfall (enligt 9 kap. 6 § miljöbalken).

Överskottsmassor blir som grundprincip ett avfall i och med att den som gett upphov till massorna i ett första led gör sig av med dem (dock inte jungfruligt material som tillkommit genom täktverksamhet). Den vidare hanteringen av massorna är således någon form av avfallshantering. De avfallshanteringar som tas upp i detta handläggarstöd är:

- *Tillfällig lagring*
- *Mellanlagring*
- *Förbehandling, sortering eller mekanisk bearbetning*
- *Återvinning genom användning för anläggningsändamål*
- *Uppläggning av muddermassor och inert avfall från gruvor och täkter*
- *Deponering*

Massor som är definierade som avfall ska vidare kategoriseras in i att vara *icke farligt avfall* eller *farligt avfall* beroende på massornas innehåll av farliga ämnen enligt avfallsförordningen. För att bestämma om ett avfall som innehåller farliga ämnen i ovisst omfattning faktiskt är ett farligt avfall eller inte krävs provtagning.

Massor som är fria från föroreningar, inerta eller måttligt förorenade och utgör ett icke farligt avfall kan hanteras på andra sätt än massor som är klassificerade som farligt avfall. Exempelvis återvinning för anläggningsändamål. För farligt avfall krävs alltid en särskild hantering.

Om massor i ett enskilt fall inte definieras som ett avfall, eller om avfallsverksamheten underskrider nivåerna för anmälnings- eller tillståndspliktig, är masshanteringen att betrakta som en U-verksamhet eller är en del av den verksamhet som i övrigt har gett upphov till eller hanterar massorna.

2.2 Undantag och gråzoner

Det finns vissa föremål och ämnen som är undantagna avfallsbegreppet och vilka istället definieras som *biprodukter*. Det finns även vissa avfallslag som under särskilda omständigheter kan upphöra att vara avfall. För biprodukter och avfall som upphör att vara avfall gäller särskilda regler. Vad som är biprodukter och avfall som upphör att vara avfall framgår genom 15 kap. miljöbalken och avfallsdirektivet. Dessa undantag är i dagsläget inte aktuella för jord- och schaktmassor, men avfall och restprodukter från tillverkningsprocesser kan vara det.

En fråga som i dagsläget inte är helt tydlig är i vilka fall masshantering är av sådant slag att massorna inte definieras som ett avfall på grund av att hanteringen är strikt intern och så att begreppet *”att göra sig av med”* inte kan anses uppfyllas. Frågan är alltså om en kvittblivning behöver vara både geografisk och organisatorisk, eller bara det ena eller det andra, för att man ska kunna anse att någon *”gör sig av med”* föremålet eller ämnet. Miljökontoret har i samband med att detta handläggarstöd skrivs sökt vägledning från Naturvårdsverket och så snart något vägledande svar har getts kommer frågan att tydliggöras i handläggarstödet.

I samband med masshanteringsärenden är det viktigt att klargöra vem som är avfallsproducent och vem som är avfallsmottagare. I vissa fall är det inte helt tydligt. Det är till exempel inte ovanligt att det i samband med rivnings- eller grävarbeten är entreprenören som framställs som avfallsproducent, medan det egentligen är den som äger byggnaden, fastighetsägaren eller den som i övrigt har beställt arbetet som är att anse som den ursprungliga avfallsproducenten.

2.3 Grundläggande principer och generella risker

Den som ger upphov till avfall är skyldig att ska skaffa sig nödvändig kunskap om avfallets beskaffenhet och föroreningsinnehåll och utifrån det hantera avfallet på ett miljö- och hälsomässigt godtagbart sätt. Samtidigt har den som tar emot avfall för mellanlagring, återvinning eller bortskaffning ansvar för riskerna med avfallet på den plats där den vidare hanteringen ska ske.

Oavsett vilken typ av masshantering det är frågan om så finns några huvudsakliga och generella riskmoment som i princip alltid är aktuella att ta hänsyn till och vilka behöver bedömas och förebyggas i olika utsträckning:

- **Risk för spridning och exponering av föroreningar och farliga ämnen**
Detta riskmoment (föroreningsrisken) utgörs av relationen mellan massornas föroreningsinnehåll, lakbarhet och mängd samt hanteringsplatsens känslighet och skyddsobjekt. Risker uppstår genom att människor eller djur utsätts för direkt eller indirekt exponering av föroreningar eller att föroreningarna lakar ut och sprids till omgivningen (mark, vatten eller andra skyddsobjekt).
- **Buller**
Buller som kan innebära olägenhet för närboende eller närliggande verksamheter kan uppstå till följd av masshanteringen, arbetsmaskiner eller ökad tung trafik till och från hanteringsplatsen.
- **Damning**
Damning som kan innebära olägenheter för människors hälsa eller miljön kan precis som buller uppstå till följd av masshanteringen eller ökad tung trafik till och från hanteringsplatsen. Damning kan vara en olägenhet i sig, men kan också innebära risk för spridning och exponering av föroreningar i massorna.

- **Grumling**

Masshantering i närhet till ytvatten och vattendrag kan på grund av erosion och materialflykt medföra grumling på ett sätt som kan innebära olägenhet för vattenmiljön. Grumling kan i likhet med damning vara en olägenhet i sig, men kan också innebära risk för spridning och exponering av föroreningar från massorna.

3. Egenkontroll

Masshantering som är anmälnings- eller tillståndspliktig berörs av egenkontrollförordningen. Masshantering som är U-verksamhet ska utöver att beakta de allmänna hänsynsreglerna även bedriva egenkontroll enligt 26 kap. 19 § miljöbalken. För masshantering som innebär användning av avfall för anläggningsändamål upphör anmälningsplikten när anläggningen är färdigställd.

4. Närliggande bestämmelser

4.1 Anmälan för samråd

Masshantering som innebär väsentlig ändring av naturmiljön och som samtidigt inte är anmälnings- eller tillståndspliktig enligt MPF ska anmälas för samråd hos länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § miljöbalken (verksamhetsutövarens skyldighet). Det kan till exempel handla om att mycket stora mängder massor ska användas för anläggningsändamål, men där användningen inte är anmälningspliktig utifrån föroreningsrisken (enligt MPF). I sådana fall hänvisas verksamhetsutövaren till länsstyrelsen. Är masshanteringen anmälnings- eller tillståndspliktig så hanteras frågan om väsentlig ändring av naturmiljön i anmälnings- eller tillståndsärendet. För vidare vägledning se Naturvårdsverkets handbok och allmänna råd om anmälan för samråd.

4.2 Strandskydd

Masshantering inom strandskyddat område (normalt 100 meter från hav, sjö eller vattendrag) kan beroende på masshanterings typ och omfattning kräva dispens från strandskyddet. Dispens från strandskyddet söks hos stadsbyggnadskontoret och miljökontoret är remissinstans.

4.3 Vattenverksamhet

All form av masshantering i vattenområden (områden som täcks av vatten vid högsta förutsebara vattenstånd) är att betrakta som vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken. Vattenverksamhet är alltid anmälnings- eller tillståndspliktig och länsstyrelsen är tillsyns- och tillståndsgivande myndighet. Miljökontoret är remissinstans.

4.4 Marklov

Inom detaljplanelagt område kan det krävas marklov enligt plan- och bygglagen om en åtgärd medför ändring av markytans höjdnivå, vanligtvis höjning eller sänkning med mer än 0,5 meter. Marklov söks hos stadsbyggnadskontoret.

5. Påföljder

Det finns flera åtalspunkter enligt 29 kap. 1 § miljöbalken som kan vara aktuella i samband med masshantering som inte efterlever miljöbalkens bestämmelser. Vid misstanke om regelöverträdelse görs en åtalsanmälan till polismyndigheten. Det är bra att samråda med miljöbrottsutredare eller miljöåklagare vid osäkra fall.

6. Tillsynsavgifter

För tillsyn och handläggning av masshanteringsärenden tas timbaserad tillsynsavgift ut. För masshanteringar som är anmälnings- eller tillståndspliktig och av mer permanent och fortlöpande karaktär fastställs istället en fast årlig avgift efter att anmälan är hanterad.

7. Olika typer av masshantering

7.1 Tillfällig lagring

Förutsättningar

Tillfällig lagring innebär en kortare tids lagring av avfall inom eller i direkt anslutning till den verksamhet eller den plats där avfallet har uppkommit och i väntan på att avfallet ska återvinnas eller bortskaffas. Tillfällig lagring kan också ske vid en mottagningsanläggning i avvaktan på behandling, återvinning eller bortskaffning. Tillfällig lagring är begreppsmässigt inte samma sak som mellanlagring.

Initial bedömning

Eftersom tillfällig lagring styrs utifrån att lagringen sker inom eller i direkt anslutning till den verksamhet eller den plats där avfallet har uppkommit är det oftast en bedömning om vad som kan räknas som ett sådant område som först behöver göras. Förutsättningarna för tillfällig lagring behöver ytterst bedömas i varje enskilt fall, men generellt kan man säga att ett sådant område kan utgöras av en fastighet, ett väl avgränsat och definierat projektområde, eller inom eller i direkt anslutning till den verksamhet eller åtgärd som gett upphov till avfallet. Ibland är både fastigheter och projektområden stora och utspridda rent geografiskt och om avfallet behöver flyttas större avstånd från uppkomstplatsen till lagringsplatsen är det tveksamt om lagringen kan räknas som tillfällig lagring. En annan aspekt att bedöma detta utifrån är om det är skillnader i platsernas känslighet och skyddsobjekt. Om en temporär lagring av avfall inte kan ses som tillfällig lagring enligt ovan ska den istället betraktas som en mellanlagring och vilken kan vara anmälnings- eller tillståndspliktig beroende på omfattningen.

Anmälnings- och tillståndsplikt

Tillfällig lagring av avfall är i sig inte anmälnings- eller tillståndspliktig. Däremot kan den verksamhet eller åtgärd som gett upphov till avfallet, eller den mottagningsanläggning som tillfälligt lagrar avfallet i avvaktan på behandling, återvinning eller bortskaffning vara det. Tillfällig lagring är således U-verksamhet eller ses i övrigt som en del av en anmälnings- eller tillståndspliktig verksamhet.

Tillsyn och handläggning

Tillsyn av tillfällig lagring sker enskilt eller som en del av den verksamhet som ger upphov till eller tar emot avfallet. Krav om begränsningar, skyddsåtgärder eller försiktighetsmått kan ställas om det bedöms behövas.

Relaterade dokument:

Hänvisning till annat stöd:

- Naturvårdsverkets vägledning via e-post;
M:\Ämnesområden (giar)\Miljöskydd (len)\Verksamhetstyper - Branscher\Avfallshantering\Mellanlagring - Tillfällig lagring\Referenser.

7.2 Mellanlagring

Förutsättningar

Mellanlagring innebär yrkesmässig insamling och lagring av avfall på en plats där avfallet inte har uppkommit och där avfallet efter en viss tids lagring ska transporteras bort för vidare behandling, återvinning eller bortskaftning. Mellanlagring är begreppsmässigt inte samma sak som tillfällig lagring. Mellanlagring får inte ske längre än ett år om avfallet ska bortskaftas, eller mer än tre år om avfallet ska återvinnas eller behandlas.

Initial bedömning

Skillnaden mellan mellanlagring och tillfällig lagring är om avfallet har förflyttats från uppkomstplatsen och lagras på en annan plats än denna, eller om det istället lagras i direkt anslutning till uppkomstplatsen eller den mottagningsanläggning som tar emot avfallet för vidare behandling, återvinning eller bortskaftning. Se resonemang ovan under tillfällig lagring!

Anmälnings- och tillståndsplikt

Mellanlagring är anmälnings- eller tillståndspliktig beroende på om omfattningen överskrider nivåerna i MPF. Om omfattningen underskrider nivåerna för anmälnings- eller tillståndspliktig är mellanlagringen att betrakta som en U-verksamhet. För att begreppet "anläggning" ska uppfyllas krävs i princip endast att en särskild plats upplåts för mellanlagringen.

Tillsyn och handläggning

Mellanlagring som är anmälnings- eller tillståndspliktig handläggs och hanteras precis som andra anmälnings- och tillståndspliktiga verksamheter enligt MPF. Även om en mellanlagring inte är anmälnings- eller tillståndspliktig så kan det ändå vara prioriterat med tillsyn. Krav om begränsningar, skyddsåtgärder eller försiktighetsmått kan ställas om det bedöms behövas.

Relaterade dokument:

- Miljökontorets anmälningsblankett (finns på kommunens hemsida).

Hänvisning till annat stöd:

- Tillsynshandledning, Hantering av schaktmassor, Miljösamverkan Västra Götaland & Värmland, 2010.
- Vägledningmaterial, Hantering av schaktmassor, Miljösamverkan Skåne, Tillsynsprojekt 2013.
- Naturvårdsverkets vägledning via e-post;
M:\Ämnesområden (giar)\Miljöskydd (len)\Verksamhetstyper - Branscher\Avfallshantering\Mellanlagring - Tillfällig lagring\Referenser.

7.3 Förbehandling, sortering och mekanisk bearbetning

Förutsättningar

Förbehandling, sortering och mekanisk bearbetning kan innebära en rad olika typer av hanteringar så som till exempel sållning, fraktionering, tvättning, krossning m.m. Sådan hantering kan antingen ske i anslutning till den platsen där massorna har uppkommit eller den plats där massorna ska återvinnas eller bortskaffas. Den kan även ske på en ny plats eller i samband med att avfallet också mellanlagras.

Anmälnings- och tillståndsplikt

Förbehandling, sortering och mekanisk bearbetning är anmälnings- eller tillståndspliktig verksamhet beroende på om omfattningen överskrider nivåerna i MPF. Närliggande verksamheter i MPF är bearbetning av berg, naturgrus eller andra jordarter som tagits ut i täktverksamhet (jungfruligt material, ej avfall).

Tillsyn och handläggning

Förbehandling, sortering och mekanisk bearbetning som är anmälnings- eller tillståndspliktig handläggs och hanteras precis som andra anmälnings- och tillståndspliktiga verksamheter enligt MPF. Även om hanteringen inte är anmälnings- eller tillståndspliktig så kan det ändå vara prioriterat med tillsyn. Krav om begränsningar, skyddsåtgärder eller försiktighetsmått kan ställas om det bedöms behövas.

Relaterade dokument:

Hänvisning till annat stöd:

7.4 Återvinning genom användning för anläggningsändamål

Förutsättningar

Användning av avfall för anläggningsändamål innebär att avfall används i syfte att anlägga eller konstruera något. Till exempel en vägkropp, bullervall, sluttäckning av gamla deponier, återställning av uttjänta täkter eller andra typer av markutfyllnader. Det är eftersträvänsvärt och högt prioriterat att återvinna överskottsmassor istället för att lägga dem på deponi och därigenom minska uttaget av jungfruligt material. Dock ska sådan återvinning inte medföra risk för spridning och exponering av föroreningar som inte kan förebyggas på kort och lång sikt. Viktiga förutsättningar för att masshantering ska betraktas som återvinning för anläggningsändamål är att det finns ett tydligt anläggningssyfte och att återvinningen ersätter ett jungfruligt anläggningsmaterial som annars skulle ha använts. Om det inte finns något godtagbart anläggningssyfte med användningen så kan det istället vara fråga om bortskaffning av avfall genom deponering. Deponering är alltid tillståndspliktig.

Initial bedömning

Vid användning av avfall för anläggningsändamål är det syftet och föroreningsrisken med användningen som initialt behöver bedömas. Det senare bedöms utifrån omfattningen av användningen, avfallsets beskaffenhet och innehåll av föroreningar samt användningsplatsens känslighet och skyddsobjekt. Föroreningsrisken behöver också bedömas för att kunna avgöra om användningen är anmälnings- eller tillståndspliktig.

Anmälnings- och tillståndsplikt

Användning av avfall för anläggningsändamål är anmälnings- eller tillståndspliktig enligt MPF beroende på om föroreningsrisken är *"endast ringa"* (anmälningsplikt) eller *"inte endast ringa"* (tillståndsplikt). Om föroreningsrisken är *"mindre än ringa"* är användningen att betrakta som U-verksamhet. Föroreningsrisken styrs utifrån avfallets faktiska eller potentiella innehåll av föroreningar och farliga ämnen i relation till användningsplatsens känslighet och skyddsobjekt samt omfattningen av användningen. Föroreningsrisken ska ifråga om anmälnings- eller tillståndsplikt bedömas exklusive eventuella skyddsåtgärder och försiktighetsmått. I Naturvårdsverkets handbok om återvinning av avfall i anläggningsändamål (Handbok 2010:1) framgår vid vilka halter av föroreningar i avfallet som innebär att föroreningsrisken är ringa.

Tillsyn och handläggning

Användning av avfall för anläggningsändamål som är anmälnings- eller tillståndspliktig handläggs och hanteras precis som andra anmälnings- och tillståndspliktiga verksamheter enligt MPF. Även om en användning inte är anmälnings- eller tillståndspliktig så kan det ändå vara prioriterat med tillsyn. Krav om begränsningar, skyddsåtgärder eller försiktighetsmått kan ställas om det bedöms behövas. Normalt bör mindre omfattande användning av avfall för anläggningsändamål, och som inte är anmälnings- eller tillståndsplikt, föranleda någon särskild tillsyn.

Relaterade dokument:

- Miljökontorets anmälningsblankett + information (finns på kommunens hemsida).

Hänvisning till annat stöd:

- Naturvårdsverkets handbok om återvinning av avfall i anläggningsändamål (Handbok 2010:1).
- Tillsynshandledning, Hantering av schaktmassor, Miljösamverkan Västra Götaland & Värmland, 2010.
- Vägledningmaterial, Hantering av schaktmassor, Miljösamverkan Skåne, Tillsynsprojekt 2013.

7.5 Uppläggning av muddermassor och inert avfall från gruvor och täkter

Förutsättningar

I dagsläget är det för miljökontoret oklart om detta upplägningsbegrepp avser permanent eller tillfällig uppläggning och varför det finns en separat verksamhetsbeskrivning i MPF för just muddermassor och inert avfall från gruvor och täkter skiljt från övriga avfallshanteringar. Möjligen utifrån det faktum att muddermassor vid upptagning innehåller stora mängder vatten och att avvattnings behöver ske på ett lämpligt sätt i ett första skede. Efter en första landuppläggning, och om denna inte avses vara permanent, bör den vidare hantering betraktas i likhet med de andra verksamhetstyperna i MPF så som återvinning för anläggningsändamål eller deponering av avfall. Behov kan finnas för att söka vägledning om det är permanent eller tillfälligt upplag som ska anmälas eller prövas enligt denna verksamhetsbeskrivning.

Anmälnings- och tillståndsplikt

Uppläggning av muddermassor och inert avfall från gruvor och täkter är anmälnings- eller tillståndspliktig beroende på om omfattningen överskrider nivåerna i MPF. Om omfattningen underskrider nivåerna för anmälnings- eller tillståndspliktig är uppläggningsen att betrakta som U-verksamhet.

Tillsyn och handläggning

Eftersom muddermassor i princip uteslutande uppstår genom vattenverksamhet så bör en första landuppläggning och avvattning samordnas och hanteras i samband med anmälan eller prövningen av vattenverksamheten.

Relaterade dokument:

Hänvisning till annat stöd:

7.6 Deponering

Förutsättningar

Deponering är ett bortskaffningsförfarande för avfall och innebär att avfall permanent läggs upp på eller under markytan utan något annat syfte än kvittblivning. Deponering utgör ett sista hanteringsalternativ för avfall enligt hierarkin i avfallsdirektivet. Det innebär i princip att alla möjligheter till material- eller energi återvinning först ska vara uttömda innan det är aktuellt med deponering.

Initial bedömning

I vissa fall kan syftet med användning avfall för anläggningsändamål vara vagt och hanteringen kan i sådana fall istället vara att betrakta som deponering. Exempelvis vissa former av "terrängmodellering" där huvudsyftet endast är att bli kvitt massor utan något reellt anläggningsändamål. En kontrollfråga i sammanhanget kan vara vilket jungfruligt material användningen ersätter.

Anmälnings- och tillståndsplikt

Deponering är alltid tillståndspliktig verksamhet oavsett omfattning. Organiskt material får inte deponeras. Verksamhetsutövare som avser att deponera avfall hänvisas till länsstyrelsen för ansökan om tillstånd.

Tillsyn och handläggning

Länsstyrelsen är tillståndsgivande myndighet och miljökontoret utövar tillsynen i de fall en anläggning för deponering av avfall är B-verksamhet.

Relaterade dokument:

Hänvisning till annat stöd:

- Tillsynshandledning, Hantering av schaktmassor, Miljösamverkan Västra Götaland & Värmland, 2010.
- Vägledningsmaterial, Hantering av schaktmassor, Miljösamverkan Skåne, Tillsynsprojekt 2013.

7.7 Annan återvinning och bortskaffning

Utöver tillfällig lagring, mellanlagring, förbehandling, sortering, mekanisk bearbetning, användning för anläggningsändamål samt deponering finns det även ett antal andra återvinnings- och bortskaffningsförfaranden för avfall enligt avfallsförordningen och MPF och som som detta handläggarstöd inte berör. Stöd för tillsyn och handläggning för sådan avfallshantering måste istället sökas på annat håll eller hos Naturvårdsverket.

8. Hjälpreda vid frågor om masshantering

Vid förfrågningar om masshantering är det bra att få in uppgifter enligt frågorna nedan för att kunna göra en första bedömning och ge besked om verksamhetstyp och anmälnings- eller tillståndsplikt. Vidare bedömning om en masshantering är lämplig eller inte eller vilka skyddsåtgärder som behöver vidtas görs som utgångspunkt i anmälningsärendet och utifrån det närmare underlag som krävs i varje enskilt fall. Om man redan utifrån övergripande uppgifter bedömer att en masshantering inte kommer att vara förenlig med miljöbalkens bestämmelser bör ett besked om detta till verksamhetsutövaren ges i ett tidigt skede.

Frågor angående ansvar och avfallsdefinition

Vad består massorna av och på vilket sätt eller utifrån vad har de uppkommit?
Vem har gett upphov till massorna, vem lämnar ifrån sig massorna, vem är avfallsproducent?
Vem tar emot massorna, vem ska hantera eller använda massorna, vem är avfallsmottagare?
Innebär hanteringen/användningen att massorna ska förflyttas från uppkomstplatsen till en annan plats?
Är massorna utifrån dess beskaffenhet och hanteringskedjan enligt frågorna ovan att definiera som ett avfall?

Frågor angående typ av massahantering och anmälnings- eller tillståndsplikt

Hur ska massorna hanteras eller till vad ska de användas?
Vilken omfattning innebär hanteringen eller användningen (jämfört med nivåerna i MPF, oftast volym eller vikt massor)?
Under hur lång tid ska hanteringen ske?
Om hanteringen gäller användning för anläggningsändamål, vilket är ändamålet och ersätter aktuella massor ett jungfruligt material som annars skulle ha använts?

Frågor angående föroreningsrisker (och anmälningsplikt för återvinning)

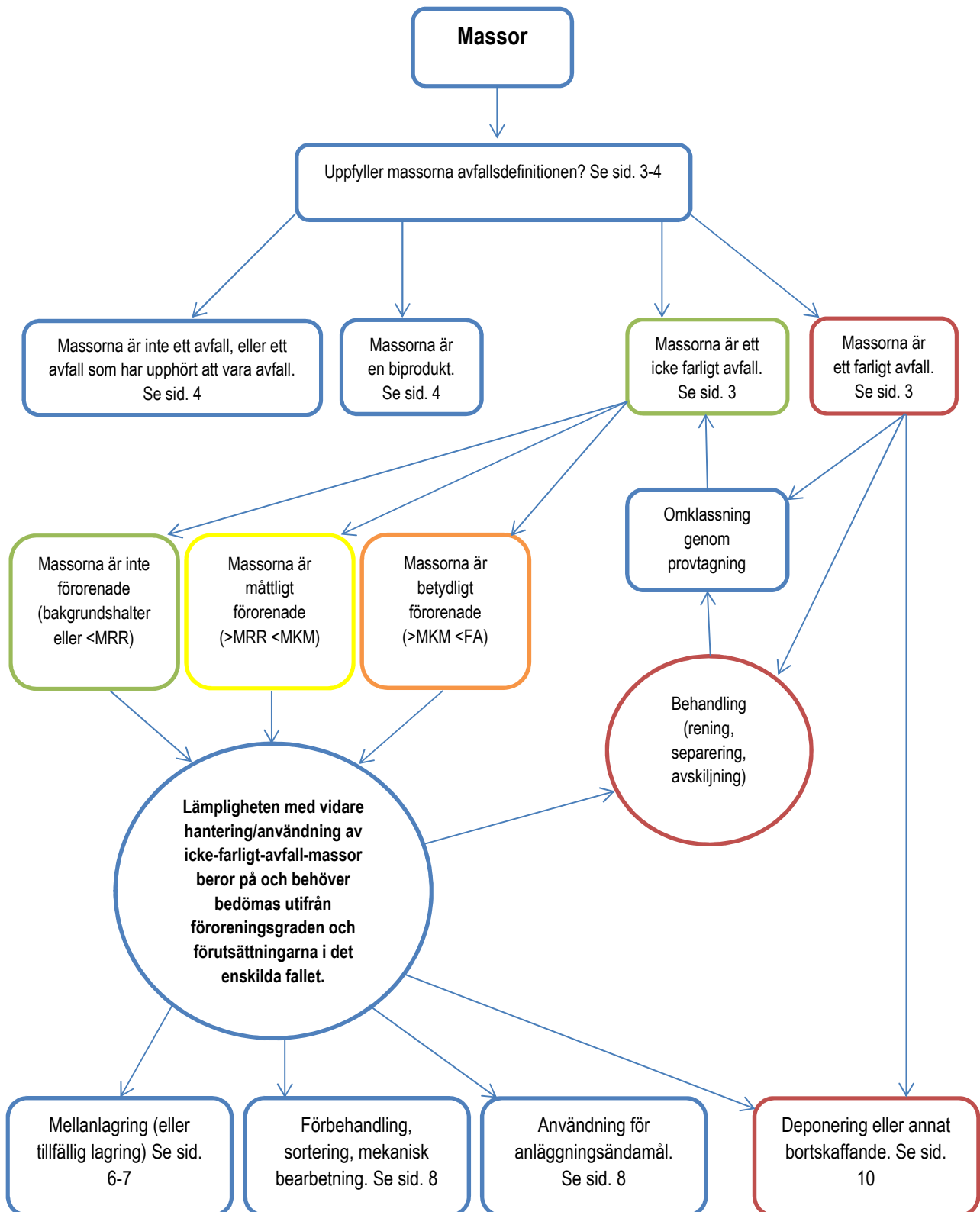
Vilka föroreningar eller farliga ämnen kan massorna innehålla eller vara förknippade med?
Vilket är underlaget för kunskapen om eventuella föroreningar (utifrån provtagning eller en bedömning av ursprungsplatsen)?
Om massorna är förorenade, vilka är föroreningarna och vilken är föroreningsgraden?
Hur lakbara bedöms förekommande föroreningar vara?
Ligger platsen där hanteringen/användningen ska ske i närhet till ytvatten eller vattendrag (även mindre bäckar)?
Ligger platsen där hanteringen/användningen ska ske i närhet till grannar, bostadsområden, eller känslig markanvändning i övrigt?
Ligger platsen där hanteringen/användningen ska ske inom vattenskyddsområden eller skyddsvärda naturområden?

Frågor angående andra bestämmelser

Sker hanteringen/användningen inom strandskyddat område (dispens kan krävas)?
Sker hanteringen/användningen inom detaljplanerat område (marklov kan krävas)?
Sker hanteringen/användningen i vattenområde (ytvatten) (vattenverksamhet)?
Innebär hanteringen/användningen väsentlig ändring av naturmiljön (12:6-samråd kan krävas)?

9. Översiktligt flödesschema över masshantering

Förkortningar: MRR = mindre än ringa risk*, MKM = mindre känslig markanvändning**, FA = farligt avfall

* Halter enligt Naturvårdsverkets handbok 2010:1

** Halter enligt Naturvårdsverkets generella riktvärden

Viktiga revideringar

Rev. datum	Reviderad av	Kommentar